

**टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे**  
**नृत्यकला विशारद (बी.ए.) भरतनाट्यम्**  
**परीक्षा : जानेवारी - २०२६**  
**द्वितीय सत्र**  
**विषय : नृत्यतंत्र (24 E BAB-212)**

| दिनांक: १०/०१/२०२६ | गुण: १००                                                                                               | वेळ: स. १०.०० ते दु. १.०० |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|
| सूचना:             | १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.                                         |                           |
| प्र.१.             | अभिनय दर्पण हा ग्रंथ नृत्यांगनांसाठी कसा उपयुक्त आहे हे त्या ग्रंथातील माहिती देत स्पष्ट करा.          | (२०)                      |
| प्र.२.             | नटराज मूर्ती बदल माहिती द्या, व त्याचे अध्यात्मिक महत्त्व स्पष्ट करा.                                  | (२०)                      |
| प्र.३.             | तांडव व लास्य व्याख्या स्पष्ट करून त्यांच्या प्रकारांबद्दल माहिती द्या.                                | (२०)                      |
| प्र.४.             | ३५ ताल प्रणाली बद्दल सखोल माहिती द्या.                                                                 | (२०)                      |
| प्र.५.             | थोडक्यात लिहा.<br>१) अंग, प्रत्यंग, उपांग २) सभा लक्षण ३) अर्ध पताक हस्त विनियोग ४) अभिनय              | (२०)                      |
| प्र.६.             | थोडक्यात लिहा.<br>१) नर्तकी लक्षण २) दृष्टीभेद आणि ग्रीवाभेद ३) तंजोर बंधु ४) कोरवाई आणि तिरमाणम / जति | (२०)                      |

**English Translation**

**Nrityatantra (24 E BAB-212)**

**Instructions: 1) Attempt any five questions from the following.**

**2) All Questions carry equal marks.**

- Q.1** How is Abhinaya Darpana useful for dancers? Explain with the help of listing contents. (20)
- Q.2** Explain the Nataraja Murty and its spiritual significance. (20)
- Q.3** What is Tandava, Lasya? Explain its types. (20)
- Q.4** Write in detail about the 35 tala system. (20)
- Q.5** Write in brief. (20)
- 1) Anga, Pratyang, Upanga
  - 2) Sabha lakshana
  - 3) Ardha pataka hasta viniyog
  - 4) Abhinaya
- Q.6** Write in short. (20)
- 1) Nartaki lakshana
  - 2) Drishtibheda & Greevabheda
  - 3) Tanjore quartette
  - 4) Korvai and Teermanam or Jati